

CRISTOFOR COLUMB

a ^{8/21} Maiu 1906 s'au implinit 400 de ani dela moartea lui Cristofor Columb, care s'a întâmplat în anul 1506.

Ziua aceasta trebuie să fie pentru totdeauna înscrisă în analele geografiei și în ale progresului omenirii; dar cu deosebire ea trebuie sărbătorită de unele state europene, iar mai presus de toate Americanii trebuie să-și aducă aminte veșnic de acela care a deschis drumul și a făcut cu puțință existența statelor americane de azi.

*

Socotim că este o datorie impusă de programul revistei noastre, să spunem câteva cuvinte asupra acestui mare eveniment de care e legat numele lui Columb: descoperirea Americii.

*

Poate că prima întrebare la care trebuie să ne oprim este următoarea: Descoperit-a în adevăr Columb America?

Socotim că se cade a răspunde: da. E adevărat că, încă de prin veacul IX-lea, Norvegienii cari au colonizat Islanda, au ajuns până în nordul Americii, dar lucrul n'a avut nici o urmare, și pentru omenire în genere a rămas necunoscut.

Trebuie de asemenea să recunoaștem că ideia lui Columb nu i-a venit într'o zi ca din senin, că ea s'a închegat din citirea cărților, raporturile cu diferiți călători ce a cunoscut în țările pe unde a umblat, în fine că mai erau și alți oameni cari credeau ca dânsul în acea vreme.

Cu toate acestea, Columb e omul care a avut energia să ducă la îndeplinire o teorie pentru care nu există atunci nici o dovadă pozitivă; iar opera lui Columb a fost îndată cunoscută de lume și ceea ce s'a început odată nu s'a mai părăsit, ci s'a tot dezvoltat până la situația de azi.

Despre familia, copilăria și studiile lui Cristofor Columb nu sunt știri destul de hotărâte. Anul nașterii nu este nici el sigur. Cei mai mulți scriitori admit 1446. Se mai cunoaște de asemenea că eră de fel din orașul Genova (Italia), că eră fiul unui țesător, că învățase și el meseria tatălui său, dar că în acelaș timp făcea dese călătorii.

De pe la 1473 i se pierde urma în Italia. Se vede că atunci a pornit în călătorii mai lungi. A mers și în Portugalia, unde s'a și căsătorit.

Acolo a făcut cunoscute planurile lui și a cercat mai întâiu să le aducă la îndeplinire.

*

Pe vremea lui Columb se păstrase aproape întreagă credința celor vechi despre forma pământului. Se credea că lumea toată e alcătuită din continentele cunoscute pe atunci

(Europa, Asia, Africa); că pământul e întins și așezat pe niște temelii, despre cari nimeni nu știă să spuie nici un fel de amănunt; că de jur împrejurul uscatului este apă, numai apă.

Țara cea mai depărtată spre răsărit, care se cunoșteă pe atunci, eră India. În India, mergeau Europeanii cu vase pe Marea Mediterană până în Asia mică și de acolo pe uscat, cu mari și mari greutateți.

Columb credea că pământul este rotund și că prin urmare dacă o merge cineva mereu spre apus în loc să meargă spre răsărit, tot la India trebuie să ajungă.

Acesta eră planul lui; se cereă însă bani pentru ca să-l pună în aplicare. A încercat întâiu în Portugalia, pe urmă în Franța, în Spania și în Anglia, dar fără isbândă.

D'abia în anul 1492, după multe și grele încercări, a reușit să aibă mijloacele necesare. Trei corăbii au pornit dintr'un port spaniol și, după ce s'au oprit în insulele Canare, au luat drumul necunoscutului.

S'au scris multe despre această primă călătorie: unele adevărate, altele înflorite de povestitori. E foarte cu putință ca marinarii, cari plecase cu încredere în conducătorul lor, văzând că trec zile și nopți, și nopți și zile, iar la pământ nu ajung, să fi pierdut nădejdea și, de teamă să nu se prăpădească în pustiurile oceanului, să fi cerut a se întoarce. O asemenea revoltă ar fi pe deplin înțeleasă. Și dacă o fi fost așa, ce groaznice chinuri pentru sufletul lui Columb! Dacă în adevăr le dase răgaz de trei zile și le spusese că neajungând la ținta călătoriei, se vor întoarce, în ce neastâmpăr trebuie să fi petrecut el ceasurile acelea!.. Și apoi ce bucurie când, după 32 de zile dela plecarea din insulele Canare, au zărit pământ și au văzut oameni!

Ajunsesse într'o insulă, pe care au numit-o *San Salvador*. Indigenii îi ziceau *Guanahani*. Tot atunci au descoperit insulele Cuba și Haiti.

Lăsând acolo o seamă din oamenii ce adusesese cu sine, Columb s'a întors. După 7 luni și 12 zile dela plecare, soșiă acum triumfător. S'a descris de către oamenii din vremea aceea sărbătoarea ce s'a făcut când a intrat în Spania și când l-a primit regele de-atunci (care-i înlesnise plecarea). Descoperitorul aducea cu sine obiecte lucrate de locuitori, pietre prețioase și oameni din partea locului, oameni cu piele roșie și mult deosebiți de Europeanii.

Despre această călătorie a publicat o descriere, zicând că a descoperit India.

Primul pas eră făcut. Numit vice-rege peste țările ce a descoperit și va descoperi, Columb se grăbi să plece pentru ca să întinză mai mult stăpânirea sa.

Pornî deci în anul 1493 și stete trei ani. Dar acum aveă 17 vase sub ordinele sale și 12.000 de oameni. În această

vreme s'au descoperit o sumă de insule și s'au întemeiat multe colonii spaniole. Inșă cu ce greutate! Câte lupte cu indigenii! Câți oameni au pierit!..

În a patra călătorie (1498 — 1500) s'au mai descoperit insule și o parte din țărmlul continentului propriu zis (America de sud). În acest timp, Columb a căutat să organizeze coloniile, să pună regule în exploatarea bogățiilor. Se vede însă că nu eră bun administrator. Certuri și scandaluri isbucniră. Reclamații se trimiseră în Spania. Acolo Columb își și făcuse destui dușmani. Aceștia reușesc să convingă pe rege a încredința lui Bobadilla, inimic declarat al descoperitorului, sarcina unei anchete. Indată ce acest comisar al guvernului a ajuns în colonii, a suspendat din funcțiune pe Columb și pe frații lui și i-a pus în lanțuri. Sfârșind cercetarea, s'a întors aducând și pe cei socotiți vinovați. Se zice că așa de mare a fost indignarea Spaniolilor când au văzut că se coboară din corabie, târind lanțuri groase legate de picioare, acela care fusese sărbătorit cu câțiva ani mai înainte, în cât regele a trebuit să destitue pe Bobadilla și să redea toate onorurile și toate drepturile lui Columb.

Se vede însă că de-acum steaua acestuia pâlise. A patra călătorie făcută în anii 1502—1504, a fost un lanț de nevoi și n'a avut nici un succes. Columb, părăsit de tovarășii săi, eră să piară în mijlocul indigenilor, dacă, spre norocul lui, nu s'ar fi produs o eclipsă, pe care a știut s'o prevestească și prin aceasta să impresioneze pe indigeni și să-i câștige în partea sa.

N'a fost mai fericit când s'a întors în Spania după această încercare. A petrecut ultimii ani ai vieții în mare strimtoare și a murit apoape în mizerie în anul 1506.

Posteritatea însă a fost mai dreaptă pentru el și totdeauna numele lui Columb se va pomeni cu venerațiune și în America și în Europa.

Radu.

Scurgerea cleiului din cireși.—S'au căutat mereu mijloace de a oprî scurgerea cleiului la cireși și din întâmplare s'a găsit un mijloc practic prin întrebuințarea de săpun negru. Procedarea e foarte simplă. Se face din acest săpun o pastă, cu care se unge coaja vătămată; pe deasupra se pune o legătură. Prin acest mijloc au fost scăpați de peire mulți cireși.